

Projevy snížené funkce štítné žlázy se často objevují při problémech s otěhotněním

DAGMAR ČERNÁNSKÁ

Příbram – Onemocnění štítné žlázy patří mezi nejčastější choroby žláz s vnitřní sekrecí a podle některých údajů postihují až 30 procent evropské populace. V dnešním rozhovoru na téma snížené funkce štítné žlázy odpovídá internistka příbramské nemocnice Petra Jeníčková.

Jakou funkci zastává v našem těle štítná žláza?

Štítná žláza je jedna ze žláz s vnitřní sekrecí, což znamená, že produkuje hormony přímo do krve, kde dále působí. Hormony štítné žlázy mají hlavně účinek metabolický – regulují spotřebu energie ve všech orgánech lidského těla, zasahují do metabolismu vápníku. Hormony štítné žlázy jsou naprosto nezbytné pro správný vývoj plodu (zejména mozku) i pro následný vývoj po narození. Hormony štítné žlázy se vytváří z jódu, který žláza shromažďuje. Samotná produkce hormonů štítné žlázy je regulována další žlázou s vnitřní sekrecí, a to hypofýzou, nacházející se v mozku. Poruchy funkce štítné žlázy mohou být tedy způsobeny jak v samotné štítné žláze, tak i v hypofýze, což je ale daleko méně časté.

Co je to snížená funkce štítné žlázy a z jakých důvodů k ní nejčastěji dochází?

Snížená funkce štítné žlázy neboli hypotyreóza je stav, při kterém dochází k nedostatečné produkci hormonů štítné žlázy. Příčina může být různá – ať již postižení samotné štítné žlázy nebo postižení hypofýzy, výsledný projev je ale stejný. Nejčastější příčinou je chronický autoimunitní zánět ve štítné žláze. Podstatou autoimunitního zánětu je skutečnost, že tělo produkuje protilátky, které negativně působí na buňky štítné žlázy, které následně produkují méně hormonů – nejedná se tedy o bakteriální či virový zánět léčitelný antibiotiky. Vznik autoimunit není zcela jasný, ale jsou k nim obecně náchylnější ženy. Další příčina může být v nedostatku jódu v

potravě, což je ale již v ČR od dob zahájení jodizace soli 50. letech vzácná příčina. Mezi další vzácnější příčiny patří nežádoucí účinek určitých léků. Dále samozřejmě vznikne hypotyreóza po chirurgickém odstranění štítné žlázy z jakéhokoliv důvodu. Daleko vzácnější příčiny hypotyreózy jsou onemocněním hypofýzy, zde se jedná nejčastěji o nádory.

Jaké jsou příznaky tohoto onemocnění a můžeme tuto nemoc sami odhalit?

Projevy snížené funkce štítné žlázy se vyvíjí pozvolna, proto tato nemoc mnohdy uniká pozornosti. Nejčastěji bývá přítomna únava, spavost, zimomřivost, přibývání na váze, zácpa, snížená tepová frekvence, otok obličeje i končetin, zhrubnutí kůže, padání vlasů, bolesti kloubů nebo svalů, sklony k depresím. Někdy může být prvním příznakem problém s otěhotněním u žen, opakované potraty nebo poruchy menstruace.

V případě, že se nás tyto příznaky týkají, jakého lékaře máme vyhledat?

Na prvním místě bych jistě

INTERNISTKA Petra Jeníčková.

Foto: archiv nemocnice

volila praktického lékaře. Někdy k odhalení nemoci dojde i v ordinaci gynekologa nebo diabetologa – viz výše zmíněné projevy. Praktický lékař pak může zahájit léčbu a sledování pacienta nebo může být pacient předán do péče endokrinologické ambulance. Těhotné pacientky s hypotyreózou by vždy měly být v péči endokrinologa. Onemocnění je odhaleno z rozboru krve, dále by měl následovat ultrazvuk štítné žlázy.

Jak se nemoc léčí?

Základem léčby je dodávání chybějících hormonů v

tabletách, které pacient musí pravidelně denně užívat ráno nalačno. Podle pravidelných rozborů krve se pak eventuálně upravuje dávka.

Riskujeme, pokud chorobu neléčíme?

Dlouhodobě neléčená hypotyreóza vede k vystupňování výše zmíněných příznaků, které ve výjimečném případě mohou vést až k rozvoji život ohrožujícího stavu – myxedémové kóma, což naštěstí není časté, většinou se choroba odhalí dříve. Neléčená hypotyreóza může též vést k problémům s otěhotněním. Velmi závažné důsledky má neléčení této choroby v těhotenství, kdy může dojít k závažným poruchám vývoje plodu. Neléčená hypotyreóza též zhoršuje cukrovku a vysoký krevní tlak.

Můžeme sami přispět k tomu, aby se nás toto onemocnění vyhlo?

Musí se dbát na dostatek jódu v potravě, což již od zavedení jodizace soli není takový problém. Jak zabránit vzniku autoimunity, což je nejčastější příčina vzniku hypotyreózy, prozatím není známo.